

Datum

2023-07-27

Vår referens

Bodil Olsson

Utvecklingssamordnare

bodil.olsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Kommissionens förslag till direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden STK-2023-603

Sammanfattning

EU-kommissionen har lagt fram ett förslag på direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden som skickats ut på remiss av Klimat- och näringslivsdepartementet. Syftet med direktivet är att underlätta för konsumenter att göra välgrundade val genom att erbjudas korrekta och tillförlitliga miljöpåståenden och miljömärkningar. Samtidigt ska direktivet motverka så kallad grönmålning och skydda seriösa näringsidkare genom att minska floran av miljömärkningar och säkerställa lika konkurrensvillkor på EU:s inre marknad.

Förslaget har remitterats till miljönämnden som inkommit med yttrande. Miljönämnden ställer sig positiv till förslaget men önskar större tydlighet i vad som gäller för mikroföretag och hur märkningar ska kunna jämföras. Miljönämnden anser även att certifiering av social hållbarhet bör inkluderas i märkningarna.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Klimat- och näringslivsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Kommissionens förslag till direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden
- Proposal for a Directive on Green Claims
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 230807 Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden
- Remissvar från miljönämnden gällande kommissionens förslag till direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden
- Miljönämnden beslut 230620 § 116 med Särskilt yttrande (M)

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-07

Kommunstyrelsen 2023-08-16

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet

Miljönämnden

Stadskontorets handläggare

Ärendet

EU-kommissionen har lagt fram ett förslag på direktiv om styrkande och kommunikation om uttalade miljöpåståenden som skickats ut på remiss av Klimat- och näringslivsdepartementet. Syftet med direktivet är att underlätta för konsumenter att göra välgrundade val genom att erbjudas korrekta och tillförlitliga miljöpåståenden och miljömärkningar. Vidare ska direktivet motverka så kallad grönmålning och skydda seriösa näringsidkare genom att minska floran av miljömärkningar och säkerställa lika konkurrensvillkor på EU:s inre marknad.

Förslaget innefattar kriterier för hur miljöpåståenden i textform eller i en miljömärkning ska underbyggas och kommuniceras. Förslaget ställer krav på att dessa påståenden och märkningar verifieras av en ackrediterad tredjepart innan de används i marknadsföring. Vidare ställer förslaget krav som miljömärkningssystem behöver uppfylla, såväl privata som offentliga. Mikroföretag, det vill säga företag med färre än tio anställda och två miljoner euro i omsättning undantas som utgångspunkt från de flesta reglerna.

Förslaget har remitterats till miljönämnden som inkommit med yttrande. Särskilt yttrande (M).

Miljönämndens yttrande

”Cirkularitet”

I dagsläget finns det 230 miljömärkningar och 100 gröna energimärkningar i EU som skiljer sig åt gällande transparens. Miljönämnden välkomnar därför märkningar som är tillförlitliga och kontrollerbara, via verifiering från en tredje part. Odokumenterade påståenden om miljövänlighet där det saknas en vetenskaplig grund för påståendet bör fasas ut så att det blir lättare för konsumenten att göra informerade och hållbara inköp.

Miljönämnden önskar mer tydlighet i förslaget kring vad som gäller för små företag.

Miljönämnden gör tolkningen att det finns vissa undantag för mikroföretag men att de generellt måste genomgå samma certifieringsprocess som stora företag. En risk med förslaget är att det kan bli svårare för små företag med begränsade resurser att kunna certifiera sig i enlighet med en ny standard.

Miljönämnden ser gärna fler initiativ från EU-kommissionen som rör reparation, renovering och andrahandsförsäljning. En viktig del av en cirkulär, miljövänlig och klimatneutral ekonomi inom EU är att förlänga livet på de produkter som redan har producerats.

Malmö stads konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp

Förslag om certifiering innebär en ökad möjlighet att nå Malmö stads mål om att Malmö konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp ska vara på god väg till en hållbar nivå (3,1 ton per person år 2030). Malmö stad arbetar för att påskynda den gröna omställningen genom att inkludera konsumenten och göra det enklare för konsumenten att göra mer hållbara val.

Regleringar som minskar greenwashing är ett viktigt steg för att konsumenten ska kunna göra informerade och hållbara inköp som har en faktisk effekt på de konsumtionsbaserade utsläppen.

Förslaget är relevant för Malmös konsumenter då det kommer att krävas en minskning av de konsumtionsbaserade utsläppen till 1 ton koldioxidekvivalenter i utsläpp per person år 2050 för att nå ett hållbart utsläppsutrymme. Detta innebär att utsläppen utifrån 2020 års nivå behöver halveras vart tionde år. För att ge konsumenten möjlighet att bidra till det hållbara utsläppsutrymmet bör miljömärkningar vara pålitliga men även jämförbara. Miljönämnden önskar en större tydlighet i förslaget kring jämförbarhet mellan märkningar och produkter i praktiken och hur detta ska mätas.

Fairtrade och ekologi

För att öka kunskapen hos konsumenter och i större utsträckning möjliggöra för informerade och hållbara inköp där klimatsmarta- och ekologiska produkter väljs i första hand krävs transparens i de olika märkningarna samt att det tydligt framgår vilka de positiva fördelarna är. Företag behöver tydligt upplysa om vad skillnaden är mellan de olika märkningarna samt hur deras kunskap kan delas och därmed uppmuntra konsumenter till att göra mer informerade och hållbara inköp.

Förslaget berör endast miljöaspekterna av märkningarna och innefattar inte de sociala aspekterna. För att uppnå målet med hållbar produktion och konsumtion föreslår miljönämnden att förslaget även bör ha med märkningar som gäller arbets- och levnadsvillkor för producenterna, och inte endast se till miljö- och klimatpåverkan av produkten.

Kemikalier

För kemiska ämnen och blandningar regleras märkning idag av CLP-förordningen som gäller i hela EU/EES-området. Ett liknande system för märkningar saknas för att upplysa om de kemikalier som finns i varor. Miljönämnden ser positivt på att även märkningar för de kemikalier som finns i varor tas fram. En märkning skulle vara positivt både ur konsumentperspektiv och ur ett livscykelperspektiv. Det är av stor vikt att konsumenten vet vilka kemikalier en vara innehåller för att kunna göra medvetna val och kunna välja en vara med mindre hälsopåverkan. Ur ett cirkulärt perspektiv är det viktigt att veta att varor som innehåller skadliga kemikalier inte fortsätter cirkuleras runt i samhället. En märkning skulle underlätta detta och göra andrahandsmarknaden säkrare.

Stadskontorets bedömning

EU-kommissionen lanserade 2019 den europeiska gröna given, en strategi för EU:s omställning till klimatneutralitet. Ett åtagande i den gröna given är att rusta konsumenterna för att mer aktivt bidra till klimatomställningen genom att säkerställa att de får tillförlitlig, jämförbar och verifierbar information för att kunna göra kloka miljöval samt att minska risken för grönmålning. Behovet av att hantera grönmålning har även fastställts som en prioritering i kommissionens handlingsplan för cirkulär ekonomi och den nya konsumentagendan.

Stadskontoret välkomnar förslaget på direktiv om miljöpåstående och den översyn som detta innebär av mängden miljöpåståenden och miljömärkningar som finns på den inre marknaden. Stadskontoret instämmer därmed i miljönämndens yttrande.

Stadskontoret betonar vikten av att det föreslagna direktivet utgör en balans mellan ett starkt

konsumentskydd, ett effektivt miljöskydd och näringsidkarnas intressen. Det är viktigt att direktivförslaget stimulerar näringsidkarna till att ta fram fler miljömässigt hållbara produkter samtidigt som de får en rimlig administrativ börda och kostnad för korrekta miljöpåståenden och miljömärkningarna.

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande.

Ansvariga

Micael Nord Näringslivsdirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör